

CHARTER: Richtlijnen om de projecten te identificeren die afgestemd zijn op de principes en doelstellingen van BoerenBruxselPaysans.

A. Inleiding

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft op 4 februari 2016 besloten een subsidie voor een max. bedrag van 5.857.986,49€ toe te kennen in het kader van de uitvoering van het project « BoerenBruxselPaysans ». Dit project maakt deel uit van het programma 2014-2020 van de Europese structurele fondsen en het Operationeel programma «Investeren in groei en werkgelegenheid» in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Leefmilieu Brussel, de vzw's Le Début des Haricots, Terre-en-vue, Groen en Blauw Huis, Crédal en de gemeente Anderlecht zijn verantwoordelijk om dit project tot een goed einde te brengen, gecoördineerd door Leefmilieu Brussel.

De uitvoering van BoerenBruxselPaysans houdt in bevoorrechte relaties op te bouwen met de actoren van de voedselproductie, -verwerking en verdeling. Om een verstandige keuze te kunnen maken van de actoren waarmee men deze samenwerking kan opbouwen, is een analyseschema nodig. Dat is het doel van dit document.

B. Visie, opdracht, doelstelling en principes van BoerenBruxselPaysans

BoerenBruxselPaysans berust op een **visie** waarbij de overgang van onze voedingssystemen (productie, verwerking, distributie en consumptie) betrokken is om het respect voor het leven en de mogelijkheden van de toekomstige generaties te verzekeren. Deze visie concentreert zich in het kader van het project op de verbetering van de veerkracht van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

BoerenBruxselPaysans heeft als **opdracht** de lokale (Brussels Hoofdstedelijk Gewest en zijn voedingsgrondgebied) voedselproductie en -verwerking te vergemakkelijken en te verhogen volgens ecologische productiewijzen voor de Brusselse eters. Het wil de toegang van deze Brusselaars tot kwaliteitsvolle voeding via de korte ketens bevorderen, ze sensibiliseren voor duurzame voeding in alle aspecten en ze laten deelnemen aan de lokale voedingsdynamieken.

De **doelstelling** is een reproduceerbaar proefproject te creëren waarbij de volledige duurzame voedingsketen betrokken is, van de productie tot de consumptie. Dit proefproject vindt plaats op de grens van het randstedelijke grondgebied, voornamelijk in Anderlecht (Neerpede en Vogelzang). De doelstelling zal bereikt worden met de methodologische en technische steun van projecthouders, opleidingen, de terbeschikkingstelling van infrastructuren en terreinen, de ontwikkeling van korte ketens van verwerking en verkoop, sensibiliseringsacties en netwerking, ...

BoerenBruxselPaysans beperkt zijn actieradius bewust tot het kweken in volle grond (in tegenstelling tot niet-grondgebonden).

De **principes** van BoerenBruxselPaysans zijn :

- Het kapitaal van de bodem, lucht, water en biodiversiteit van de ecosystemen beschermen en verbeteren.
- De link tussen de stad en de randstedelijke omgeving met een landelijk karakter valoriseren en tot stand brengen, zowel op het niveau van de voedings-, menselijke, sociale en economische relaties als op het niveau van de landschappen.

- Een economische leefbaarheid van de operatoren verzekeren langs de hele waardeketen in een economisch ecosysteem, waar de marges evenwichtig verdeeld zijn tussen landbouwers, verwerkers en verdelers en waar de producten vlot toegankelijk zijn voor de Brusselse eters via de korte ketens.

C. Toepassing van de richtlijnen

De afstemming van de projecten op de visie, de opdracht, de doelstellingen en de principes van BoerenBruxselPaysans zal worden beoordeeld op basis van een analyse door de partners van het bestuurteam van BoerenBruxselPaysans. Deze analyse zal gebaseerd zijn op de onderstaande criteria. De projecten kunnen worden geselecteerd op basis van een wil om te veranderen om aan de criteria te voldoen, ook als ze daar nu nog niet aan voldoen.

Om over te gaan tot deze analyse zal de informatie die voor iedereen toegankelijk is (website van het project, brochure, andere communicatiemiddelen, ...) eventueel worden aangevuld met interviews.

Voor de partnerprojecten die zouden worden geïntegreerd in een netwerk dat is opgericht door BoerenBruxselPaysans zal een schriftelijk engagement worden gevraagd. De vorm van dit engagement zal worden opgesteld in functie van het project en het netwerk.

Zie ook punt G. "Engagement van BoerenBruxselPaysans".

D. Definitie van de korte keten

BoerenBruxselPaysans staat achter de definitie van de regering van het Waals Gewest:

"Een wijze van productie en commercialisering die de producent en de consument in alle sectoren dicht bij elkaar wil brengen. Het gaat dus enerzijds om het verminderen van het aantal tussenpersonen om een redelijk inkomen voor de producent en een correcte prijs voor de consument te bekomen. De relationele nabijheid die het gevolg is van de korte keten versterkt de transparantie van de keten, valoriseert de knowhow van de producenten, verbetert de kwaliteit van de producten en de diensten en creëert een vertrouwensband tussen producenten en consumenten, in het bijzonder op het vlak van de kwaliteit. De korte keten impliceert anderzijds een geografische nabijheid tussen alle actoren, wat de impact van het vervoer kan verminderen en bijdraagt tot een gezonde leefomgeving. In functie van de sectoren zijn de afstanden van de korte keten variabel, maar ze zijn altijd zo kort mogelijk. De korte keten neemt deel aan de versterking van een endogene en daardoor veerkrachtigere economie. De korte keten houdt rekening met een doelstelling van de verbetering van de levenskwaliteit en het welzijn in Wallonië, door zich o.a. te baseren op de milieucontext om economische opportuniteiten te creëren. De korte keten ligt bijgevolg in de lijn van de alliantie Werkgelegenheid-leefmilieu en in bredere zin van de duurzame ontwikkeling."

Door deze aan zijn context aan te passen:

In het geval van BoerenBruxselPaysans moet de verkoop gericht zijn op de Brusselse eters.

En door een accent tot te voegen op:

In het kader van de korte keten is het redelijk inkomen van de producent o.a. het gevolg van een grotere beheersing van de verkoopprijs. De korte keten kan de eters de mogelijkheid bieden zich solidair te engageren t.o.v. de producenten.

E. Verplichte criteria

De projecten moeten voldoen aan de onderstaande criteria:

1. Conformiteit met de wetgeving

De partnerprojecten zijn conform de wetgeving die van toepassing is op het betrokken project. BoerenBruxselPaysans zal hieromtrent geen enkele controle of onderzoek verrichten.

2. Productieprojecten:

- Voedingsproductie voor de menselijke bevolking en in het bijzonder de Brusselse eters.

- Kweken van fruit en groenten in volle grond, grondgebonden veehouderij. Bepaalde in wezen niet grondgebonden voedingsgewassen kunnen ook worden overwogen (paddenstoelen, gekiemde zaden,...).
- Project dat sociaal, ecologisch en economisch verdedigbaar en duurzaam is, met respect voor de producenten en de eters, de grond, de landschappen en het evenwicht van de ecosystemen.
  - In het bijzonder voor het milieuaspect, geen gebruik van:
    - synthetische chemische producten (in het bijzonder meststoffen en pesticiden)
    - zaden bedekt met synthetische fytofarmaceutische producten
    - GGO's
    - preventieve synthetische behandeling, synthetische groeimiddelen of synthetische aminozuren toegediend aan kuddes dieren
    - praktijken die vermoedelijk bodemerrosie kunnen veroorzaken
  - In het bijzonder voor het economisch aspect:

De projecten impliceren een commercialisering in korte keten (zie D. Definitie) en beogen een professionalisering (met een positieve invloed op het scheppen van jobs).
  - In het bijzonder voor het sociaal aspect:
    - De productieprojecten beogen een brede toegankelijkheid van de eters.
    - Ze zullen openstaan voor een dialoog met alle activiteiten van BoerenBruxselPaysans.
- Deelname aan de verhoging van de veerkracht van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: grotere voedingsautonomie, herlokalisering van jobs, ontwikkeling van knowhow,...
- Project dat innoverende praktijken integreert, zonder afbreuk te doen aan de kennis van het verleden.

3. Verwerkingsprojecten:

- Het verwerkte product is bestemd voor de Brusselse eters.
- Project dat sociaal, ecologisch en economisch verdedigbaar en duurzaam is, met respect voor de producenten en de eters, de grond, de landschappen en het evenwicht van de ecosystemen. Ook voor de productiemethoden van het verwerkte product en de packaging.
  - In het bijzonder voor het ecologisch aspect:
    - De gebruikte basisingrediënten zullen de bovenstaande criteria naleven voor wat betreft de productiemethoden.
    - Het product zal worden verwerkt met een zo goed mogelijke naleving van het begrip korte keten, zowel voor de ingrediënten als voor het verwerkt product.
  - In het bijzonder voor het economisch aspect:

De projecten impliceren een commercialisering in korte keten (zie D. Definitie) en beogen een professionalisering (met een positieve invloed op het scheppen van jobs).

4. Restauratieprojecten:

BoerenBruxselPaysans zal zich baseren op de Good Food labelingcriteria die momenteel worden uitgewerkt. Deze criteria zullen beschikbaar zijn in de loop van 2017.

5. Distributieprojecten:

De distributieprojecten zullen in de lijn liggen van de korte ketens zoals bepaald in punt D.

6. Projecten van burgersensibilisering:

Er worden geen criteria bepaald voor de burgerparticipatieprojecten, gelet op hun specifieke karakter. Ze zullen evenwel compatibel moeten zijn met punt B.

F. Voluntaristische criteria

Deze voluntaristische criteria vertegenwoordigen een "ideaal" (met variabele samenstelling volgens de aard van de projecten: productie, verwerking, distributie, ...) om naar te streven en dat BoerenBruxselPaysans sterk aanbeveelt.

BoerenBruxselPaysans verbindt zich ertoe:

- de voorkeur te geven aan partnerschappen met projecten die reeds een of meerdere van deze criteria naleven;

- de projecten die reeds een of meerdere van deze criteria naleven te valoriseren;
- de projecten die geen enkele van hen naleven steunen in hun aanpak om dit doel te bereiken.

➤ **Biocertificaat**

We herinneren eraan dat IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movements) de biologische landbouw als volgt definieert:

Biologische landbouw is een productiesysteem dat de gezondheid van bodems, ecosystemen en mensen ondersteunt en in stand houdt. Het is gebaseerd op ecologische processen, biodiversiteit en natuurlijke kringlopen die zijn aangepast aan lokale omstandigheden, in plaats van het gebruik van input met nadelige effecten. Biologische landbouw combineert traditie, innovatie en wetenschap ten voordele van de gezamenlijke leefomgeving en ter bevordering van rechtvaardige relaties en een goede levenskwaliteit voor alle betrokkenen.

Biologische landbouw is dus gebaseerd op 4 beginselen:

- Gezondheid/health: Healthy soil, plants, animals, humans = a healthy planet
- Ecologie/ecology: Emulating and sustaining natural systems
- Billijkheid/fairness: Equity, respect and justice for all living things
- Zorg/care: For the generations to come.

Zie www.ifoam.bio/sites/default/files/poa_french_web.pdf

➤ **Charter Nature&Progrès**

Het charter van Nature&Progrès legt nog meer dan IFOAM de nadruk op een geïntegreerde en maatschappelijke visie van de landbouw.

Zie <http://www.natureetprogres.org/charte.pdf>

➤ **Certificering volgens het Participatieve garantiesysteem**

Deze certificering is geïntegreerd in het geval van de N&P-certificering. Bepaalde projecten zouden evenwel enkel dit luik van de certificering kunnen wensen. Momenteel is dit nog niet operationeel in het BHG, maar dit zou binnenkort wel het geval zijn.

➤ **Productie met minimale mechanisering**

De mechanisering verminderen maakt meer gediversifieerde en dichte teelten (op een kleine oppervlakte) mogelijk, minder investerings- en brandstofkosten en een kleinere impact op het verbruik van hulpbronnen en uitstoot van broeikasgassen.

➤ **Ruimtelijke inplanting:**

Het zal erop aankomen te waken over de kwaliteit van de landschappelijke inrichtingen, de verbetering van het groene en blauwe netwerk of de uitvoering van de agromilieumaatregelen.

➤ **Participatieve governance**

Governance kan worden gedefinieerd als de beheermethode, bijvoorbeeld van een bedrijf. Participatieve governance houdt in dat er een waaier aan actoren betrokken is om de beslissingsbevoegdheden en verantwoordelijkheden van dit beheer te delen. Het is de bedoeling dat de individuele belangen wijken voor gemeenschappelijke belangen.

➤ **Betrokkenheid van kwetsbare doelgroepen**

Bepaalde burgers hebben moeilijkheden om toegang te krijgen tot een kwaliteitsvolle voeding. Om deze toegang voor hen te vergemakkelijken moeten dikwijls specifieke maatregelen worden genomen. Deze maatregelen kunnen gericht zijn op de communicatie, de keuze voor de wijze van commercialisering, de uitvoering van partnerschappen, ...

➤ **Engagement voor innovatief onderzoek**

De overgang van voedingssystemen kan profiteren van de resultaten van wetenschappelijk onderzoek, toegepast op innovatieve projecten. Dit onderzoek moet kunnen rekenen op geëngageerde actoren die bereid zijn deel te nemen aan de verzameling van gegevens, de analyse ervan en de verspreiding van de resultaten.

➤ **Ecosystemen**

Bijzonder aandacht wordt besteed aan projecten die de vruchtbaarheid van de bodem in stand houden en verbeteren, de stikstofautonomie van het landbouwsysteem bevorderen, de elementen van het ecologisch netwerk op de bewerkte ruimten bevorderen.

G. Mogelijke steun van BoerenBruxselPaysans

BoerenBruxselPaysans kan de projecten op meerdere manieren steunen die overeenstemmen met het charter. Deze steun moet per geval worden bepaald en kan o.a. betrekking hebben op de volgende thema's:

- zichtbaarheid van de partnerprojecten (verwijzing op webpagina's van BBP, verspreiding van flyers/brochures bij de stand, integratie in inventarissen en cartografieën)
- netwerking (eventueel via een coöperatieve, ...)
- toegang tot kennis ontwikkeld in het kader van BoerenBruxselPaysans
- steun aan projecten bij hun aanpak om de vrijwillige criteria te bereiken (zie punt F)
- expertise ter beschikking van de projecten die hun landschappelijk aspect willen verbeteren.